

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-12-18
Besvaras senast
2021-01-04

Till statsrådet Per Bolund (MP)

2020/21:1110 Utlåningen till redan skuldsatta

Kronofogdens statistik visar att det finns omkring 400 000 skuldsatta personer i Sverige som inte har lyckats betala av sina lån. Konsekvenserna för den enskilde kan vara katastrofala, och kostnaderna för samhället är stora.

I dag är en starkt bidragande orsak till överskuldsättning så kallade konsumtionslån, det vill säga lån som människor tar för att konsumera och som ofta saknar säkerhet. Det kan handla om snabb lån eller avbetalningar med ränta. Dessa lån har ofta högre räntor, ibland upp till 40 procent.

För att komma till rätta med detta har UC nyligen lyft fram ett antal förslag till regeringen:

- Justera skuldsaneringslagen. Skuldsaneringslagen bör ändras så att den överskuldsatta betalar av sina olika lån ett och ett i kronologisk ordning från när lånen togs. Det är i dag vanligt att en person tar ett första lån hos en av storbankerna, ett andra lån hos en långgivare som tar högre risk och högre ränta samt ett tredje lån hos en långgivare som tar ännu högre risk och ännu högre ränta. När Kronofogden sedan gör en skuldsanering och kräver tillbaka pengarna fördelas återbetalningen proportionerligt mellan långgivarna. Om den överskuldsatta i stället betalade av sina lån i tur och ordning skulle det bli mindre ekonomiskt attraktivt att låna ut pengar till personer som redan har höga skulder.
- Justera preskriptionslagen. Preskriptionslagen bör ändras så att det finns en absolut preskriptionstid på konsumtionslån. Enligt dagens regler kan konsumtionslån förlängas in i det oändliga, vilket innebär fortsatta ränteintäkter till långgivaren. Finland har en absolut preskriptionstid på 15 år, och om en liknande regel införs i Sverige skulle det bli mindre attraktivt att låna ut pengar till personer som har hög risk att inte kunna betala tillbaka.
- Justera konsumentkreditlagen. Konsumentkreditlagen bör skärpas så att det blir förbjudet att marknadsföra högkostnadskrediter, det vill säga lån med över 30 procents ränta, genom sponsring av profiler i sociala medier, program i radio och tv samt evenemang dit allmänheten har tillträde. Detta skulle innebära ett stopp för den mycket aggressiva marknadsföring som vissa långgivare och låneförmedlare ägnar sig åt, inte minst genom sponsorsamarbeten med influencers. På så sätt skulle konsumenter i mindre utsträckning lockas att ta högkostnadslån.

- Satsa mer på Konsumentverkets tillsyn. Konsumentverket bör i kommande regleringsbrev ges i uppdrag att inleda fler tillsynsärenden av de företag som ger konsumtionslån. Detta bör åtföljas av ökade resurser i statsbudgeten. Skärpt tillsyn skulle göra det svårare för långivare att inte följa de regler som redan finns eller kommer att skapas.
- Inför mer privatekonomi i skolan. Privatekonomi bör antingen bli ett eget ämne i grundskolan eller lyftas fram mer i kursplanen för hem- och konsumentkunskap samtidigt som detta ämne får fler undervisningstimmar i timplanen. Mer fokus på privatekonomi i skolundervisningen skulle göra unga människor bättre rustade att undvika överskuldsättning i vuxenlivet.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Per Bolund:

Hur ser regeringen och statsrådet på de förslag som UC har lämnat, och kommer regeringen att återkomma med skarpa förslag till riksdagen på någon eller några av dessa punkter?

.....

Eric Westroth (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders